

Vår saksbehandler
Norvald Mo, tlf. 995 41 966

Vår dato
06.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-2/FF - 460 NOMO
Deres referanse

Statsminister Erna Solberg
Finansminister Siv Jensen

Innspel til statsbudsjett 2019

Den viktigaste oppgåva i utforming av statsbudsjett er etter Fellesforbundet sitt syn å leggja grunnlaget for høg sysselsetting, arbeid til alle og ei god utvikling på arbeidsmarknaden. Både den registrerte arbeidsløysa (NAV) og utvalsundersøkinga frå SSB (AKU) viser at arbeidsløysa i Norge er på veg nedover. Det er positivt. Det er samtidig også teikn til at nedgangen i sysselsettingsandelen har flata ut og er på forsiktig veg oppover. Det gjeld diverre ikkje alle grupper, som for eksempel ungdom. Langtidsarbeidsløysa mellom ein del grupper ser også ut til å ha bite seg fast. Det er derfor god grunn for å ha sterk merksemd på sysselsetting også i statsbudsjettet for 2019.

Derfor meiner vi at statsbudsjettet for 2019 må ha på tiltak for å få fleire i arbeid. Det må skje gjennom næringspolitiske tiltak, og gjennom arbeidsmarknadstiltak.

Frontfaget og frontfagsmodellen har i dei seinare års tariffoppgjer bidratt til moderasjon i lønsveksten, og på den måten også ført til betring i konkurranseevna til norsk næringsliv. Ein godt fungerande frontfagsmodell er avhengig av høg organisasjonsgrad og eit seriøst arbeidsliv med faste tilsette. Dette har blitt ei stadig større utfordring. Samtidig er det også viktig for oppslutninga om modellen at arbeidstakarane får sin del av verdiskapinga i bedriftene, og at det blir ført ein politikk for utjamning og velferd. Dessverre har vi for mange døme på politikk dei seinare åra som har forringa vilkåra for mange arbeidstakarar og arbeidssøklarar. Vi nemner her bortfall av ferietillegget av dagpengar, skattlegging av sluttvederlag og derigjennom også avkorting av trygd, redusert pendlarfrådrag, skjerpa skatt på kost og losji, skattlegging av hyretillegg m.m. Og vi minner også om at frådraget for fagforeiningskontingent er forringa kvart år sidan 2014. Vi ber om at budsjettet for 2019 får ein anna profil, slik at vilkåra for arbeidstakarar blir betra.

Fellesforbundet har i andre brev til ulike fagstatsrådar spela inn konkrete forslag til statsbudsjett 2019. Vi lister her opp kva vi meiner må vera det mest overordna i statsbudsjettet for 2019 for å få til ei betre utvikling.

- Næringspolitikken må styrkjast. Næringsretta forsking må framleis prioriterast i budsjettet, og særleg rettast inn mot næringar der vi har leiande posisjonar. Det må verta enklare å sy saman større forskingspakkar der ein hentar ut midlar frå fleire ulike program. Tiltak for styrkja nyskaping må i størst mulig grad også treffa etablert industri og bedrifter. Miljøteknologiordninga må ytterlegare utvidast. Det er bra at Katapult-ordninga er komen på plass og fungerer. Statsbudsjettet må leggja grunnlag for at den kan vidareutviklast for å fremja nye produksjonsmetodar.
- Energipolitikken og klimapolitikken må byggja opp om næringspolitikken. Ombygging av fergeflåten og hurtigbåtar må føra til oppdrag på norske verft og gje reduserte utslepp. Statlege støtteordningar må byggja opp om dette. DEMO 2000 må vidareførast. Det same gjeld satsinga på

Vår dato
06.03.2018

Vår referanse
18/622-2/FF - 460 NOMO

karbonfangst og –lagring (CCS). Fellesforbundet erkjenner at totalprosjektet er dyrt, men dette ein svært viktig investering i klima- og industriutvikling. Fritaket for CO2-avgift på gass for maritim transport må gjeninnførast, og ikkje-kvotepliktig eksportindustri må likebehandlast med kvotepliktige konkurrentar i inn- og utland. Enova blei styrka i 2018, men det er behov for å auka midlar for å fremma utvikling av teknologiar og produksjon i Norge og som kan ha ein global utsleppsreducerande effekt.

- For å dekkja opplæringsbehovet for dei framleis mange som er ledige, bør tiltaksnivået hevast til 20 000. I tillegg må talet på tiltaksplasser for dei med nedsette arbeidsevne aukast. Samtidig er det også behov for fleire plassar under Varig tilrettelagt arbeid (VTA). Dette bør følgjast opp gjennom ein opptrappingsplan for slike plassar.
- Fagskolemeldinga må følgjast opp i budsjettet for 2019 ved bl.a. å sikra fleire studieplassar på fagskolane. Utstyrsstipendet må aukast. Utstyrsituasjonen i mange vidaregåande skolar er ikkje bra, og må betrast. Det er viktig at elevande blir sikra moderne og tidsriktig utstyr som er relevant for arbeidslivet dei skal ut i.
- Arbeidet mot sosial dumping har vore for svakt, sett med bakgrunn i utfordringane. Fellesforbundet forventar at det snarleg blir fremma forslag som begrensar innleige frå bemanningsbransjen og som tydeleg fastset vilkåra for det å vera fast tilsett. Arbeidstilsyna har reelt fått redusert løyvingane sine trass i at oppgåvene er blitt større. Budsjettet for 2019 må styrkjast her. Og det må opprettast fleire A-krim sentra.
- Frådraget for fagforeiningskontingent er reelt svekka med om lag 15 prosent samanlikna med lønnsutviklinga. Frådraget i 2019 bør minst hevast til 2013-nivå, dvs. til 4 500 kroner.

Med venleg helsing
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Norvald Mo
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår saksbehandler
Jeanette Iren Moen, tlf. 911 16 149

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-4/FF - 460 JEMO
Deres referanse

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Innspill til statsbudsjettet 2019

Enova – på lag med fastlandsindustrien

Enova fikk økte bevilgninger i 2018, men med de store oppgavene som venter ser forbundet et klart behov for fortsatt vekst i bevilgningene. Vi er opptatt av at Enova stimulerer til og løfter frem utvikling av teknologier og produksjon i Norge som kan ha en global utslippsreducerende effekt. I introduksjonsfasen vil det kunne nødvendiggjøre en støtte pr. enhet som overstiger hva som kan forsvares med den utslippsreducerende effekten i Norge isolert.

Enova har i sitt nye mandat fått nedprioritert risikoavlastning for tiltak i kvotepliktig sektor som tar i bruk tilgjengelig teknologi. Dette vil gjøre det vanskeligere å få gjennomført smarte klimatiltak som gir rask effekt. Risikoavlastning for disse prosjektene er fortsatt viktig, både i ikke-kvotepliktig og kvotepliktig sektor.

Langsiktig teknologiutvikling som kan endre markedene er viktig, men det er også energieffektivisering og klimatiltak som gir rask effekt. Virksomhetene blir jo aldri ferdige med å ta ut slike tiltak. Det er som med HMS, jo mer du gjør jo flere muligheter for å bli bedre blir synlige. Når tiltak ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme, men bra for klima og samfunnet, bør virkemiddelapparatet være der som en partner og pådriver for å stimulere til at de gjennomføres.

Industrien har over tid gjennomført en omlegging til mer energieffektive driftsmidler, og økt bruk av gass, biobrensel og elektrisitet. Det brukes nå langt mindre fyringsolje og diesel enn tidligere. Likevel benyttes det fortsatt ca. 230.000 tonn fyringsolje i industrien. For å fortsette den positive utviklingen med stadig mindre utslipp fra industrien er det viktig at bruk av gass fortsatt gis avgiftsfordeler sammenlignet med fyringsolje. EUs energiskattedirektiv gir medlemslandene anledning til å ikke avgiftsbelegge LNG, propan, butan og annen LPG-gass for å stimulere til utfasing av fyringsolje/diesel.

Tidligere har Enova hatt en nøkkelrolle i omlegging til redusert energibruk og lavere utslipp i industrien. Utfasing av resten av fyringsoljen er viktig for å nå Norges utslippsmål og sikre grønn konkurransekraft. Samtidig må overgangen skje på en slik måte at vi unngår risiko for bortfall av norsk produksjon i Norge. Enova bør igjen få bruke virkemidler for å bidra til en siste "fyringsolje-dugnad" i fastlandsbedriftene.

Slik vi forstår Enovas regelverk om å bidra til forsyningssikkerhet gjør det at de i hovedsak ikke gir støtte til omlegging til el i industrien. Fellesforbundet spør seg likevel om ikke tiden er inne for å tenke nytt rundt dette. Det er utvilsomt et godt klimatiltak. Norge er dessuten et vannkraftland og får stadig påfyll av nye fornybare kilder. Vi elektrifiserer stadig mer. Med digitalisering og stadig bedre teknologiske løsninger i kraftnettet og –overføring, vil endringene skyte fart og da vil også presset på forsyningssikkerheten avta.

Fellesforbundet er opptatt av at offentlige ordninger skal spille på lag med forholdene i arbeidslivet. Vi har ved flere anledninger tatt opp behovet for at tilskudd og annen risikoavlastning fra både Enova og Innovasjon Norge må stimulere til kvalitet og seriøsitet. Det må komme inn tydelige forventninger/krav som om dette både i statens eierdialog og som føringer når det bevilges midler over statsbudsjettet.

CO2-avgift for ikke-kvotepliktig industri

I statsbudsjettet for 2018 ble reduserte satser og fritak for CO2-avgift på mineralolje og gass for de fleste ikke-kvotepliktige bedrifter, i tillegg til skip, opphevet. Færre vil velge gassdrift av skip fremover. Vi ser nå flere eksempler på at den nye CO2-avgiften gir for høy belastning på enkeltbedrifter. De som rammes er særlig små- og mellomstore bedrifter i konkurranseutsatt eksportindustri, og som faller utenfor EUs kvotesystem fordi de har energianlegg på under 20 MW.

Blant virksomheter som rammes er:

- Hydro Aluminium Rolled Products i Holmestrand, som produserer valsede aluminiumsprodukter. Blant råvarene er aluminiumsbokser som resirkuleres ved anlegget.
- Mettallo Aluminium i Vestre Toten, som nylig ble rammet av en tragisk brann og nå vurderer hvordan virksomheten best kan bygges opp. Bedriften produserer sekundær aluminium støpelegeringer fra aluminiumskrap fra gjenvinningsstasjoner, skraphandlere og spon/kapp fra maskinering av aluminium.
- Benteler Automotive Raufoss AS som er verdensledende på lettvekt, sikkerhet og kollisjonssikring av biler. Produksjonen på Raufoss omfatter hele verdikjeden fra støping av egne legeringer, via ekstrudering og fullautomatisert forming av profiler til ferdige produkter. Hele støperivirksomheten til Benteler er basert på resirkulering av aluminium.
- Marine Harvest som er det største oppdrettsselskapet i Norge. Selskapet dekker hele verdikjeden fra forproduksjon til stamfisk, rogn, matfisk, foredling og distribusjon til salg.

Dette er fremtidsrettede virksomheter som er en avgjørende del av løsningen for det grønne skiftet.

Prisen på klimakvoter er per i dag rundt 80-90 kr pr. tonn CO2 for bedrifter med energianlegg på 20 MW eller større. Ved å innføre en CO2-avgift på 500 kr pr tonn CO2 for ikke-kvotepliktig industri snur en logikken bak kvotehandelssystemet på hodet. De minste må bære de største byrdene og norsk industri, som bruker LNG, propan, butan og annen LPG-gass naturgass i produksjonen, gis store konkurransemessige ulemper. I sum innebærer avgiften at flere norske små og mellomstore bedrifter må betale 7 ganger så høy pris per tonn for sine klimagassutslipp som konkurrenter i andre land.

Fellesforbundet mener at norsk ikke-kvotepliktig eksportindustri må likebehandles med kvotepliktige konkurrenter i inn- og utland, samt utenlandske konkurrenter som er for små til å være kvotepliktige. En mulig løsning er å aktivt utvide kvotesystemet til å omfatte flere industribedrifter. En annen løsning er at ikke-kvotepliktig eksportindustri gis en redusert CO2-avgift, som er samordnet med kvoteprisen. Målet må være ordninger som både gir reelle utslippskutt og lønnsomme jobber i virksomhetene i Norge.

CCS – avgjørende for å nå klimamålene og en industrimulighet for Norge

Karbonfangst og -lagring er et stort teknologiprojekt, et viktig næringsutviklingsprosjekt, en del av det grønne skiftet og et vesentlig globalt klimatiltak. Skal vi nå de globale klimamålene kommer vi ikke utenom karbonfangst og -lagring. Av de 120 scenariene som FNs klimapanel trekker opp for å nå togradersmålet er CCS inkludert i 116 av dem.

Fellesforbundet erkjenner at totalprosjektet for en helhetlig CCS-verdikjede er dyrt, men dette en svært viktig investering i klima- og industriutvikling. De tre aktuelle fangstprosjektene vil til sammen gi viktig læring og legge grunnlag for andre. Det må bygges tusenvis, av slike anlegg rundt om i verden. Et CO2-lager i Nordsjøen har et potensiale i seg til å bli et stort, internasjonalt prosjekt. Sökkelen har plass til hele

Vår dato
08.03.2018

Vår referanse
18/622-4/FF - 460 JEMO

Europas klimautslipp, eller 1000 års lagring av norske klimautslipp. Norge har alle forutsetninger for å kunne bli verdensledende innenfor CCS, og det vil styrke oss som industrinasjon. Å lykkes med fangst og lagring av CO2 er avgjørende viktig for at verden skal nå klimamålene i Paris-avtalen og for Norge som en stor olje- og gassprodusent gir det oss et spesielt stort ansvar.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Jeanette Iren Moen
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår saksbehandler
Jørn Th. Prangerød, tlf. 922 33 897

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-9/FF - 460 JOPR
Deres referanse

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen
Statsråd Per Sandberg

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Innspill til Statsbudsjettet for 2019 – Nærings- og fiskeridepartementet

Den viktigste oppgaven i utforming av statsbudsjett er å legge grunnlaget for høy sysselsetting, arbeid til alle og en god utvikling på arbeidsmarkedet. Både den registrerte arbeidsledigheten (NAV) og utvalgsundersøkelsen fra SSB (AKU) viser at arbeidsledigheten i Norge er på vei nedover. Det er positivt. Det er samtidig også tegn til at nedgangen i sysselsettingsandelen har flatet ut og er på forsiktig vei oppover. Det gjelder dessverre ikke alle grupper, som for eksempel ungdom. Langtidsledigheten mellom en del grupper ser også ut til å ha bitt seg fast. Det er derfor god grunn til å ha høy oppmerksomhet på sysselsetting også i statsbudsjettet for 2019. Det må skje gjennom næringspolitiske tiltak og gjennom arbeidsmarkedstiltak.

Frontfaget og frontfagsmodellen har i de senere års tariffoppgjør bidratt til moderasjon i lønnsveksten, og på den måten også ført til bedring i konkurranseevnen til norsk næringsliv. En godt fungerende frontfagsmodell er avhengig av høy organisasjonsgrad og et seriøst arbeidsliv med faste ansatte. Dette har blitt en stadig større utfordring. Samtidig er det også viktig for oppslutninga om modellen at arbeidstakerne får sin del av verdiskapingen i bedriftene, og at det blir ført en politikk for utjevning og velferd. Etter vårt syn er den norske modellen vårt viktigste konkurransefortrinn også i næringspolitikken.

Det har skjedd en kraftig satsing på samferdsel gjennom flere år. Det er bra for næringsutviklingen. Innenfor rammene av Nasjonal Transportplan mener vi det er viktig å styrke jernbanen for å få raskere og mer punktlig levering av gods, herunder f.eks. tømmertransport.

I punktene under har vi beskrevet hva vi mener er viktig å prioritere som gjelder vilkårene for næringsliv og arbeidsplasser i statsbudsjettet for 2019:

- Næringsrettet forskning må prioriteres i statsbudsjettet, og innsatsen rettes mot næringer der vi har ledende posisjoner, som marin og maritim sektor, offshore-petroleumsnæringen, fornybar energi, klimateffektive bygg og skogbaserte næringer. Det må bli enklere å sy sammen større forskningspakker hvor en henter ut midler fra flere ulike program.
- Miljøteknologiordningen under Innovasjon Norge er en suksess. Søknadsmengden er imidlertid langt større enn rammen. Det viser at det er mange uforløste miljøprosjekter i næringslivet som kan bli realisert med en økning av budsjettposten, og ved å øke tilskuddsgraden opp til de rammer som konkurransereguleringen og EØS-reguleringen setter. Det er særlig pilot- og demonstrasjonsanlegg som er viktig for å holde vår internasjonale konkurransekraft oppe. Virkemidler som fremmer utvikling av automatisering og ny teknologi som digitalisering bør prioriteres.

- De første Katapultene er nå etablert i Kristiansand og Raufoss. Katapult er arenaer og anlegg for å teste ut, simulere og visualisere nye produkt og produksjonsmetoder. Dette er et svært godt virkemiddel, særlig innen digitalisering og må videreutvikles og gis tilstrekkelig bevilgninger i budsjettet for 2019.
- Vi er glade for regjeringens uttalte strategiske satsingen på hav og havrommet. Den maritime næringen er i stor grad en fellesmøteplass på tvers av havsektorene, fiskeri- og havbruk og olje og gass henter produkter, utstyr og tjenester her. En stor del av aktiviteten i næringen er og har vært knyttet opp mot olje og gassnæringen. Blant verft og utstyrsleverandører er man godt i gang med omstilling, men situasjonen er likevel svært krevende for mange i næringen. Satsingen på innfasing av miljøvennlige hurtigbåter, ferger og andre fartøy må fortsette i 2019. Den lange levetiden (20-30 år) for slike investeringer gjør det viktig å stille høye og fremtidsrettede krav til lav- og nullutslippsteknologi nå, selv om det kan gi en merkostnad på innkjøpstidspunktet. Det offentlige må ta eventuelle merkostnader ved innfasing av null- og lavutslippsteknologi når nye ferge- og hurtigbåtsanbud blir utlyst. Det vil gi viktig teknologiutvikling, bedre livsløpsøkonomi og er et nødvendig bidrag for å nå Norges klima- og miljøforpliktelser.
- Mulighetene innenfor havbruksnæringen er store, og kan gi store direkte og indirekte ringvirkninger for leverandørindustrien. Ordningen med utlysning av utviklingstillatelser har vært en suksess og er i ferd med å gi masse spennende teknologiutvikling som både vil styrke Norges posisjon som ledende havbruksnasjon, men også kunne gi gode «spinn offs» mellom leverandørindustrien til olje og gass-, maritim- og marin næring. Det ligger mange søknader i kø i Fiskeridirektoratet. Det må skje en fortgang i søknadsbehandlingen. Fellesforbundet vil at flere tillatelser skal gis, og virkemiddelapparatet for øvrig må styrkes og tilrettelegges for at både mindre og større aktører kan utvikle seg på tvers av våre viktige havnæringer.
- Mange norske bedrifter opererer i markeder med store muligheter og hvor kravet til endringstakt og innovasjon er stor. Andre bedrifter opplever fallende markeder, hvor omstilling og nytenkning er nødvendig. Felles for mange av disse bedriftene er at de har godt kvalifisert arbeidskraft, men mangler tilgang på langsiktig kapital for omstilling og teknologiutvikling. Det er hull i det offentlige virkemiddelapparatet for utvikling og omstilling av større og modne bedrifter, som igjen har en underskog av små og mellomstore leverandører.
- Investinor kan og bør, i større grad enn i dag, være tålmodig kapital og partner for private investorer og må ikke bygges ned på bekostning av «Fornybar AS» med et snevrere mandat. For det første risikerer man at det kompetansemiljøer som er bygget opp i f.eks. i Investinor forvitrer. For det andre avskjæres kapitalbehovet og investeringsmulighetene i næringer som faller utenfor definisjonen av hva som er «fornybar». Det kan f.eks. gjelde helse, legemiddelindustri mv. Fellesforbundet mener regjeringen heller burde bruke deler av statens store finansformue til å sikre et langsiktig norsk eierskap. Det er viktig at strategisk viktige bedrifter beholder en sterk forankring i Norge. Utenlandske eiere kan selvsagt være gode eiere, men i de langsiktige strategiske valgene er det ikke likegyldig om eieren og hovedkontoret befinner seg i Singapore eller i Norge. Vi ber derfor regjeringen utrede hvordan staten gjennom organisering av et nytt eierskapsinstrument kan sikre nasjonal forankring av strategisk viktige bedrifter sammen med private norske eiere.
- I statsbudsjettet for 2018 ble reduserte satser og fritak for CO2-avgift på mineralolje og gass for de fleste ikke-kvotepliktige bedrifter og for skip som går på gass/LNG opphevet. Tidligere har

gassdrift i maritim transport vært fritatt for å fremme økt bruk av miljøvennlig LNG og LNG-hybrider. Endringen rammer verft og maritime utstyrsleverandører som nå er i gang med å lage nye lavutslippsskip. LNG til erstatning for olje eller diesel gir typisk 20 pst reduksjon i CO₂-utslipp, 90 pst av NOX-utslippet og eliminerer svovel og partikler. Vi ser i tillegg flere eksempler på at den nye CO₂-avgiften vil gi for høy belastning på enkeltbedrifter. De som rammes er særlig små- og mellomstore bedrifter i konkurranseutsatt industri som faller utenfor EUs kvotesystem, fordi de har energianlegg på under 20 MW. Prisen på klimakvoter er pr. i dag rundt 80-90 kr pr. tonn CO₂ for bedrifter med energianlegg på 20 MW eller større. Ved å innføre en CO₂-avgift på 500 kr pr tonn CO₂ for ikke-kvotepliktig industri snur en logikken bak kvotehandelssystemet på hodet. De minste må bære de største byrdene og norsk industri, som bruker LNG, propan, butan og annen LPG-gass naturgass i produksjonen, gis store konkurransemessige ulemper. Vi ber derfor om at fritaket for CO₂-avgift på gass til maritim transport gjeninnføres, og at norsk ikke-kvotepliktig eksportindustri likebehandles med kvotepliktige konkurrenter i inn- og utland. En mulig løsning er å aktivt utvide kvotesystemet til å omfatte flere industribedrifter. En annen løsning er at ikke-kvotepliktig eksportindustri gis en redusert CO₂-avgift, som er samordnet med kvoteprisen. Målet må være å ha ordninger som både gir reelle utslippskutt og lønnsomme jobber i virksomhetene i Norge.

- Reiselivet har hatt god vekst de siste årene. Det har medført et betydelig press på mange destinasjoner samtidig som omsetning og sysselsetting har økt. Det er behov for fortsatt satsing på næringen. Framtidens reiseliv må være et høykvalitetsprodukt hvor trygge arbeidsplasser og verdiskaping er hovedmålet. Vi er bekymret for det økte presset deler av landet opplever, og vil at kommunene gis anledning til å innføre fellesgodefinansieringsordninger som kan bidra til å heve kvaliteten på produktene. Turisme er en viktig næring for Norge. Det må legges til rette for turisme, samtidig som en sørger for å vedlikeholde naturattraksjoner som er under press fra masseturismen. Utvikling av byer og tettsteder er vesentlig for reiselivsopplevelsen. Kultur, handel og andre aktører må settes i stand til å bidra til utvikling av byrom og sikre levende lokalsamfunn. Ordninger som BID (Business Improvement District) vil være med å sikre dette.
- Starte tiltakspakke for utvikling av eksisterende kompetanse på Andøya i forbindelse med mulig nedbygging av forsvarsvirksomheten. Dette bør blant annet omfatte aktivitet knyttet til romfartsvirksomheten og testsenteret.

Sentrale næringspolitiske saker som ligger under andre departement:

Olje- og energidepartementet:

- Den største utfordringen for olje- og gassnæringen som helhet er manglende store prosjekter etter 2022. Norsk sokkel må være attraktiv for internasjonale selskaper til å lete, investere og produsere. Selskapene må derfor gis forutsigbar tilgang til nye leteareal, samtidig som det undersøkes og letes mer i åpne områder. Teknologioverføring fra petroleumssektoren har et stort potensiale for verdiskaping i andre sektorer som havvind, havbruk og medisin. Fellesforbundet er derfor bekymret for de kuttene som er gjort i inneværende års budsjett, bl.a. i DEMO2000-programmet. Programmet har hatt stor betydning for utvikling av en verdensledende leverandørindustri til oljevirksomheten. Fellesforbundet mener det må utvikles programmer som også gir leverandørindustrien selvstendig mulighet til å utvikle kostnadseffektive løsninger for norsk sokkel, og som stimulerer industrien til å videreutvikle teknologiske olje- og gassløsninger til kommersielle produkter også i andre markeder. Vi viser for øvrig til regjeringserklæringen, og ber om at det i budsjettet for 2019 settes av midler til å etablere et lavutslippsprogram for olje- og gassektoren i samarbeid med næringen.

- For å nå Paris-avtalens klimamål er karbonfangst og –lagring (CCS) helt nødvendig. Av de 120 scenariene som FNs klimapanel trekker opp for å nå togradersmålet er CCS inkludert i 116 av dem. I tillegg er det dobbelt viktig for Norge som en stor olje- og gassprodusent. Det er viktig at alle de tre fangstaktørene er med videre til neste fase, dvs. Klemetsrud, Yara og Norcem. Det er ulike teknologileverandører på de tre fangstanleggene. Det er ikke gitt at alle tre kommer i mål, og CCS-konseptet er derfor svært sårbart dersom kun en fangstaktør utpekes. Vi mener det er viktig med konkurranse blant flere for å få prisen ned på fangstanlegg. I tillegg vil arbeidet med studiene for transport- og lagringsdelen, som Statoil, Shell og Total jobber sammen om, ikke ha verdi dersom fangstanleggene glipper. Da vil vi ikke få vist Europa at fangst- og lagringskonseptet fungerer. At regjeringen kuttet støtten til CCS i inneværende års budsjett med 90 pst. har skapt stor usikkerhet hos industriaktørene som har satset på dette. Det er svært uheldig. Fellesforbundet erkjenner at totalprosjektet har en høy kostnad, men for Norge er dette vel så mye en investering i klima- og industriutvikling. Vi ber derfor regjeringen bevilge midler i 2019 som er tilstrekkelig for full framdrift i prosjekteringen av de tre fangstanleggene og transport- og lagringsdelen. Vi ber også regjeringen igangsette og styrke dialogen med landene på kontinentet, med sikte på å inngå avtaler om karbonfangst, infrastruktur og karbonlagring under havbunnen i Nordsjøen.
- Norwegian Energy Partners (sammenslåing av INTPOW/INTSOK) har nå fungert i vel ett år. Målet med sammenslåingen var å oppnå synergieffekter gjennom et tettere samarbeid mellom olje, gass og fornybar. Resultatene rapporteres å være gode. Norwegian Energy Partners finner markeder og prosjekter i utlandet og bistår norske energi- og leverandørbedrifter inn i disse. Finansieringen av arbeidet er et spleiselag mellom industri og myndigheter. I statsbudsjettet for inneværende år er bevilgningen 34 mill. kroner. Det er viktig at denne bevilgningen ligger fast på et stabilt nivå.

Klima- og miljødepartementet:

- Enova fikk økte bevilgninger i 2018, men med de store oppgavene som venter ser forbundet et klart behov for fortsatt vekst i bevilgningene. Vi er opptatt av at Enova stimulerer til og løfter frem utvikling av teknologier og produksjon i Norge som kan ha en global utslippsreducerende effekt. I introduksjonsfasen vil det kunne nødvendiggjøre en støtte pr. enhet som overstiger hva som kan forsvares med den utslippsreducerende effekten i Norge isolert. Enova har i sitt nye mandat fått nedprioritert risikoavlastning for tiltak i kvotepliktig sektor som tar i bruk tilgjengelig teknologi. Dette vil gjøre det vanskeligere å få gjennomført smarte klimatiltak som gir rask effekt. Risikoavlastning for disse prosjektene er fortsatt viktig, både i ikke-kvotepliktig og kvotepliktig sektor. Tidligere har Enova hatt en nøkkelrolle i omlegging til redusert energibruk og lavere utslipp i industrien. Enova bør igjen skal få bruke virkemidler for å bidra til en siste "fyringsoljedugnad" i fastlandsbedriftene.
- Fellesforbundet er opptatt av at offentlige ordninger skal spille på lag med forholdene i arbeidslivet. Vi har ved flere anledninger tatt opp behovet for at tilskudd og annen risikoavlastning fra både Enova og Innovasjon Norge må stimulerer til kvalitet og seriøsitet. Det må komme inn tydelige forventninger/krav som om dette både i statens eierdialog og som føringer når det bevilges midler over statsbudsjettet.

Landbruks- og matdepartementet:

- Skogbruket og tilhørende næringer er en av hovedaktørene i det grønne skifte, og hvor bruk av tre og treprodukter er et viktig innslag i klimaregnskapet. Det er derfor viktig at det legges til rette for

at de skog- og tre baserte næringene fortsatt blir et strategisk satsningsområde. Vi mener at særlig følgende tiltak er nødvendig for at de nevnte næringene skal få bedret sine rammevilkår:

- Legge til rette for skogpolitiske tiltak for å forsterke skogens positive klimabidrag gjennom et aktivt bærekraftig skogbruk. Det vises her til de pågående LULUCF forhandling samt til de kommende nasjonal tilpasnings forhandlinger som skal gjennomføres mellom Norge og EU.
- Styrke tilgangen på kapital til investeringer gjennom bl.a. fondsordninger, økt investeringsstøtte for etablering av pilot- og demonstrasjonsanlegg for utvikling av grønne/miljøvennlige arbeidsplasser og mer midler til forskning.
- Sterkere satsing på oppgradering og nybygging av skogsbilveier.
- Styrke Statskog sin rolle som næringsaktør i skogbruket, og gjennom næringsutvikling og effektivisering legge til rette for en mer rasjonell eiendomsstruktur i privatskogbruket.
- Sørge for videreføring av fritak på el-avgiften for treforedlingsbedrifter som deltar i program for energieffektivisering, dvs. oppfølging av vedtak i Stortinget i 2014.

Forsvarsdepartementet:

- Den siste utlysningssrunden i F-35-prosjektet for komponentvedlikehold fikk norsk industri topp tilbakemeldinger i evalueringen og betegnet som «Most Qualified». Likevel «vant» ikke norsk industri en eneste kontrakt. UK og Nederland fikk alt i Europa. Det politiske arbeidet må styrkes slik at Stortingets forventninger til norskandel av kontrakter knyttet til Norges flykjøp innfris. Tilskuddsordningen for norsk industri knyttet til flykjøpet ble etablert i 2012 med 50 mill. kroner. Målsettingen var å sikre nye kontrakter for norske aktører. Ordningen har vært anvendt som et risikoavlastende tiltak som har gjort det mulig å gjøre investeringer i forkant av forventede forespørsler og å forfølge flere muligheter enn industrien ellers ville kunne ha gjort. Ordningen har gitt rimelig god betaling tilbake til statskassa gjennom teknologiutvikling og kontrakter i milliardklassen. Midlene i ordningen opphørte i 2018. Fellesforbundet mener det er viktig at tilskuddsordningen gjeninnføres for å gjøre forsvarsbedrifter bedre i stand til å levere konkurransedyktige tilbud til F-35-programmet.
- Fellesforbundet er veldig fornøyd med at Regjeringen har forsert anskaffelsen av tre nye kystvaktfartøyer og at de skal bygges i Norge. Innkjøpet er begrunnet i behovet for å ivareta nasjonal kompetanse og kapasitet. Vi forventer at det legges til rette for norske underleveranser. Vi mener minst 80 prosent leveranse fra norske bedrifter og leverandører er fullt oppnåelig.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Jørn Th. Prangerød
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår saksbehandler
Jørn Th. Prangerød, tlf. 922 33 897

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-11/FF - 460 JOPR
Deres referanse

Statsråd Frank Bakke-Jensen
Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 OSLO

Innspill til Statsbudsjettet for 2019 – Forsvarsdepartementet

Forsvarets operative evne er avhengig av økte økonomiske ressurser for å kunne ivareta våre nasjonale interesser. Fellesforbundet støtter derfor målsetting om at 2 % av vårt bruttonasjonalprodukt avsettes til forsvarsformål.

Fellesforbundet mener at det av sikkerhets- og beredskapshensyn er viktig at Forsvaret bidrar til en høy selvforsyningsgrad når det gjelder produksjon og vedlikehold av forsvarsmateriell. Strategisk offentlig eierskap i forsvarsindustrien vil også være av avgjørende betydning for det sikkerhetsmessige aspektet. Ved anskaffelser utenfor landets grenser må norske myndigheter sikre industrisamarbeidsavtaler i form av gjenkjøp og andre ordninger som bidrar til nasjonal verdiskaping, utvikling og teknologioverføring. Vedlikeholdsavtaler er i økende grad integrert i kontrakter ved kjøp av forsvarsmateriell. Da er det viktig å sikre at Forsvaret kan opprettholde nødvendig vedlikeholdskompetanse i Norge, både som en integrert del av Forsvaret selv, og i form av samarbeidsavtaler med nasjonal forsvarsindustri. Regjeringen må sikre at vedlikehold av motorene til de nye jagerflyene F-35 blir utført i Norge. Det er viktig å sikre det flytekniske miljøet i Norge både på militær og sivil side.

Den siste utlysningssrunden i F-35-prosjektet for komponentvedlikehold fikk norsk industri topp tilbakemeldinger i evalueringen og betegnet som «Most Qualified». Likevel vant ikke norsk industri en eneste kontrakt. UK og Nederland fikk alt i Europa. Det politiske arbeidet må styrkes slik at Stortingets forventninger til norskandel av kontrakter knyttet til Norges flykjøp innfris. Tilskuddsordningen for norsk industri knyttet til flykjøpet ble etablert i 2012 med 50 mill. kroner. Målsettingen var å sikre nye kontrakter for norske aktører. Ordningen har vært anvendt som et risikoavlastende tiltak som har gjort det mulig å gjøre investeringer i forkant av forventede forespørsler og å forfølge flere muligheter enn industrien ellers ville kunne ha gjort. Ordningen har gitt rimelig god betaling tilbake til statskassa gjennom teknologiutvikling og kontrakter i milliardklassen. Midlene i ordningen opphørte i 2018. Fellesforbundet mener det er viktig at tilskuddsordningen gjeninnføres for å gjøre forsvarsbedrifter bedre i stand til å levere konkurransedyktige tilbud til F-35-programmet.

Fellesforbundet er veldig fornøyd med at Regjeringen har forsert anskaffelsen av tre nye kystvaktfartøyer og at de skal bygges i Norge. Innkjøpet er begrunnet i behovet for å ivareta nasjonal kompetanse og kapasitet. Vi forventer at det legges til rette for norske underleveranser. Vi mener minst 80 prosent leveranse fra norske bedrifter og leverandører er fullt oppnåelig.

Vår dato
08.03.2018

Vår referanse
18/622-11/FF - 460 JOPR

Fellesforbundet forventer at en etableres en tiltakspakke for utvikling av eksisterende kompetanse på Andøya i forbindelse med mulig nedbygging av forsvarsvirksomheten der. Dette bør blant annet omfatte aktivitet knyttet til romfartsvirksomheten og testsenteret.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Jørn Th. Prangerød
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår saksbehandler
Jørn Th. Prangerød, tlf. 922 33 897

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-10/FF - 460 JOPR
Deres referanse

Statsråd Jon Georg Dale
Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
30 OSLO

Innspill til Statsbudsjettet for 2019 – Landbruks- og matdepartementet

Den viktigste oppgaven i utforming av statsbudsjett er å legge grunnlaget for høy sysselsetting, arbeid til alle og en god utvikling på arbeidsmarkedet. Både den registrerte arbeidsledigheten (NAV) og utvalgsundersøkelsen fra SSB (AKU) viser at arbeidsledigheten i Norge er på vei nedover. Det er positivt. Det er samtidig også tegn til at nedgangen i sysselsettingsandelen har flatet ut og er på forsiktig vei oppover. Det gjelder dessverre ikke alle grupper, som for eksempel ungdom. Langtidsledigheten mellom en del grupper ser også ut til å ha bitt seg fast. Det er derfor god grunn til å ha høy oppmerksomhet på sysselsetting også i statsbudsjettet for 2019. Det må skje gjennom arbeidsmarkedstiltak og næringspolitiske tiltak, hvor Landbruks- og matdepartementet har en viktig rolle å spille.

Det har skjedd en kraftig satsing på samferdsel gjennom flere år. Det er bra for næringsutviklingen. Innenfor rammene av Nasjonal Transportplan mener vi det er viktig å styrke jernbanen for å få raskere og mer punktlig levering av gods, herunder f.eks. tømmertransport.

Fellesforbundet har mange medlemmer som er ansatt innen skog- og trebasert industri. Dette er i hovedsak distriktsarbeidsplasser hvor skogen som ressurs har stor betydning for lokalt næringsliv og sysselsetningen i store deler av Norge. Det er derfor viktig at disse næringene får gode rammevilkår og forutsigbarhet, slik at arbeidsplassene kan videreutvikles og styrkes. Skogbruket og tilhørende næringer er en av hovedaktørene i det grønne skifte, og hvor bruk av tre og treprodukter er et viktig innslag i klimaregnskapet. Det er derfor viktig at den skog- og trebaserte næringen blir et strategisk satsningsområde. Skal Norge nå sine målsetninger om å bli et lavslippsamfunn innen 2050, er det nødvendig å legge til rette for gode rammevilkår.

Vi mener at følgende tiltak er nødvendig for at de nevnte næringene skal få bedret sine rammevilkår:

- Legge til rette for skogpolitiske tiltak for å forsterke skogens positive klimabidrag gjennom et aktivt bærekraftig skogbruk. Det vises her til de pågående LULUCF forhandling samt til de kommende nasjonal tilpasnings forhandlinger som skal gjennomføres mellom Norge og EU.
- Legge bedre til rette samt styrke muligheten for bedre tilgang av kapital gjennom innvesterings fond/skattefunn ordninger mv. for å styrke næringens konkurransekraft.
- Økt investeringsstøtte for etablering av pilot- og demonstrasjonsanlegg for utvikling av grønne/miljøvennlige arbeidsplasser.
- Mer satsing på oppgradering og nybygging av skogsbilveier og hvor næringa anslår et behov på kr. 150 mill.
- Fortsatt satsing på vei, jernbane, utbedring av flaskehalser, kaianlegg mv.
- Åpne for bruk av modulvogntog til frakt av tømmer og tre produkter som vil styrke bedriftenes konkurransevilkår.

Vår dato
08.03.2018

Vår referanse
18/622-10/FF - 460 JOPR

- Støtte til forskning, innovasjon, oppfølging av pilotprosjekt og demonstrasjonsanlegg.
- Gjennom arbeidsliv og utdanning videreføre den norske modellen gjennom å styrke fag og yrkesopplæringa, etter og videreutdanninga gjennom fagskoletilbud, høyere faglig utdanning og spesialisering for å rekruttere nødvendig kompetanse til næringa
- Gjennom anbud ved offentlig anskaffelser må det stilles krav til at miljø, fornybarhet og seriøse virksomheter skal ha fortrinnsrett.
- Styrke Statskog sin rolle som næringsaktør i skogbruket, og gjennom næringsutvikling og effektivisering legge til rette for en mer rasjonell eiendomsstruktur i privatskogbruket.
- Sørge for videreføring av fritak av el-avgiften for treforedlingsbedrifter som deltar i program for energieffektivisering, dvs. oppfølging av vedtak i Stortinget i 2014.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Jørn Th. Prangerød
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår saksbehandler
Jørn Th. Prangerød, tlf. 922 33 897

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-12/FF - 460 JOPR
Deres referanse

Statsråd Terje Søviknes
Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
33 OSLO

Innspill til Statsbudsjettet for 2019 – Olje- og energidepartementet

Den viktigste oppgaven i utforming av statsbudsjett er å legge grunnlaget for høy sysselsetting, arbeid til alle og en god utvikling på arbeidsmarkedet. Både den registrerte arbeidsledigheten (NAV) og utvalgsundersøkelsen fra SSB (AKU) viser at arbeidsledigheten i Norge er på vei nedover. Det er positivt. Det er samtidig også tegn til at nedgangen i sysselsettingsandelen har flatet ut og er på forsiktig vei oppover. Det gjelder dessverre ikke alle grupper, som for eksempel ungdom. Langtidsledigheten mellom en del grupper ser også ut til å ha bitt seg fast. Det er derfor god grunn til å ha høy oppmerksomhet på sysselsetting også i statsbudsjettet for 2019. Det må skje gjennom arbeidsmarkedstiltak og næringspolitiske tiltak, hvor Olje- og energidepartementet har en viktig rolle å spille.

Nedenfor peker vi på hva Fellesforbundet mener må være det mest overordnede i statsbudsjettet for 2019 for å skape en god utvikling:

- Næringsrettet forskning må prioriteres i statsbudsjettet, og innsatsen rettes mot næringer der vi har ledende posisjoner, som marin og maritim sektor, offshore-petroleumsnæringen, fornybar energi, klimaeffektive bygg og skogbaserte næringer. Det må bli enklere å sy sammen større forskningspakker hvor en henter ut midler fra flere ulike program.
- Den største utfordringen for olje- og gassnæringen som helhet er manglende store prosjekter etter 2022. Norsk sokkel må være attraktiv for internasjonale selskaper til å lete, investere og produsere. Selskapene må derfor gis forutsigbar tilgang til nye leteareal, samtidig som det undersøkes og letes mer i åpna områder.
- Teknologioverføring fra petroleumssektoren har et stort potensiale for verdiskaping i andre sektorer som havvind, havbruk og medisiner. Fellesforbundet er derfor bekymret for de kuttene som er gjort i inneværende års budsjett, bl.a. i DEMO2000-programmet. Programmet har hatt stor betydning for utvikling av en verdensledende leverandørindustri til oljevirksomheten. Fellesforbundet mener det må utvikles programmer som også gir leverandørindustrien selvstendig mulighet til å utvikle kostnadseffektive løsninger for norsk sokkel, og som stimulerer industrien til å videreutvikle teknologiske olje- og gassløsninger til kommersielle produkter også i andre markeder.

- Fellesforbundet ber regjeringen følge opp de anbefalingene som Konkraftprosjektet «Konkurranseskraft – norsk sokkel i endring» retter til myndighetene. Vi viser for øvrig til regjeringserklæringen, og ber om at det i budsjettet for 2019 settes av midler til å etablere et lavutslippsprogram for olje- og gassektoren i samarbeid med næringen.
- For å nå Paris-avtalens klimamål er karbonfangst og –lagring (CCS) helt nødvendig. Av de 120 scenariene som FNs klimapanel trekker opp for å nå togradersmålet er CCS inkludert i 116 av dem. I tillegg er det dobbelt viktig for Norge som en stor olje- og gassprodusent. Det er viktig at alle de tre fangstaktørene er med videre til neste fase, dvs. Klemetsrud, Yara og Norcem. Det er ulike teknologileverandører på de tre fangstanleggene. Det er ikke gitt at alle tre kommer i mål, og CCS-konseptet er derfor svært sårbart dersom kun en fangstaktør utpekes. Vi mener det er viktig med konkurranse blant flere for å få prisen ned på fangstanlegg. I tillegg vil arbeidet med studiene for transport- og lagringsdelen, som Statoil, Shell og Total jobber sammen om, ikke ha verdi dersom fangstanleggene glipper. Da vil vi ikke få vist Europa at fangst- og lagringskonseptet fungerer. At regjeringen kuttet støtten til CCS i inneværende års budsjett med 90 pst. har skapt stor usikkerhet hos industriaktørene som har satset på dette. Det er svært uheldig. Fellesforbundet erkjenner at totalprosjektet har en høy kostnad, men for Norge er dette vel så mye en investering i klima- og industriutvikling. Vi ber derfor regjeringen bevilge midler i 2019 som er tilstrekkelig for full framdrift i prosjekteringen av de tre fangstanleggene og transport- og lagringsdelen. Vi ber også regjeringen igangsette og styrke dialogen med landene på kontinentet, med sikte på å inngå avtaler om karbonfangst, infrastruktur og karbonlagring under havbunnen i Nordsjøen.
- Norwegian Energy Partners (sammenslåing av INTPOW/INTSOK) har nå fungert i vel ett år. Målet med sammenslåingen var å oppnå synergieffekter gjennom et tettere samarbeid mellom olje, gass og fornybar. Resultatene rapporteres å være gode. Norwegian Energy Partners finner markeder og prosjekter i utlandet og bistår norske energi- og leverandørbedrifter inn i disse. Finansieringen av arbeidet er et spleiselag mellom industri og myndigheter. I statsbudsjettet for inneværende år er bevilgningen 34 mill. kroner. Det er viktig at denne bevilgningen ligger fast på et stabilt nivå.
- I statsbudsjettet for 2018 ble reduserte satser og fritak for CO₂-avgift på mineralolje og gass for de fleste ikke-kvotepliktige bedrifter og for skip som går på gass/LNG opphevet. Tidligere har gassdrift i maritim transport vært fritatt for å fremme økt bruk av miljøvennlig LNG og LNG-hybrider. Endringen rammer verft og maritime utstyrsleverandører som nå er i gang med å lage nye lavutslippsskip. LNG til erstatning for olje eller diesel gir typisk 20 pst reduksjon i CO₂-utslipp, 90 pst av NOX-utslippet og eliminerer svovel og partikler. Vi ser i tillegg flere eksempler på at den nye CO₂-avgiften vil gi for høy belastning på enkeltbedrifter. De som rammes er særlig små- og mellomstore bedrifter i konkurranseutsatt industri som faller utenfor EUs kvotesystem, fordi de har energianlegg på under 20 MW. Prisen på klimakvoter er pr. i dag rundt 80-90 kr pr. tonn CO₂ for bedrifter med energianlegg på 20 MW eller større. Ved å innføre en CO₂-avgift på 500 kr pr tonn CO₂ for ikke-kvotepliktig industri snur en logikken bak kvotehandelssystemet på hodet. De minste må bære de største byrdene og norsk industri, som bruker LNG, propan, butan og annen LPG-gass naturgass i produksjonen, gis store konkurransemessige ulemper. Vi ber derfor om at fritaket for CO₂-avgift på gass til maritim transport gjeninnføres, og at norsk ikke-kvotepliktig eksportindustri likebehandles med kvotepliktige konkurrenter i inn- og utland. En mulig løsning er å aktivt utvide kvotesystemet til å omfatte flere industribedrifter. En annen løsning er at ikke-kvotepliktig eksportindustri gis en redusert CO₂-avgift, som er samordnet med kvoteprisen. Målet må være å ha ordninger som både gir reelle utslippskutt og lønnsomme jobber i virksomhetene i Norge.

- Mulighetene innenfor havbruksnæringen er store, og kan gi store direkte og indirekte ringvirkninger for leverandørindustrien. Ordningen med utlysning av utviklingsstillatelser har vært en suksess og er i ferd med å gi masse spennende teknologiutvikling som både vil styrke Norges posisjon som ledende havbruksnasjon, men også kunne gi gode «spinn offs» mellom leverandørindustrien til olje og gass-, maritim- og marin næring. Det ligger mange søknader i kø i Fiskeridirektoratet. Det må skje en fortgang i søknadsbehandlingen. Fellesforbundet vil at flere tillatelser skal gis, og virkemiddelapparatet for øvrig må styrkes og tilrettelegges for at både mindre og større aktører kan utvikle seg på tvers av våre viktige havnæringer.
- Tidligere har Enova hatt en nøkkelrolle i omlegging til redusert energibruk og lavere utslipp i industrien. Enova bør igjen skal få bruke virkemidler for å bidra til en siste "fyringsolje-dugnad" i fastlandsbedriftene.
- Sørge for videreføring av fritak av el-avgiften for treforedlingsbedrifter som deltar i program for energieffektivisering, dvs. oppfølging av vedtak i Stortinget i 2014.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Jørn Th. Prangerød
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår saksbehandler
Jens Petter Hagen, tlf. 911 16 096

Vår dato
07.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-3/FF - 460 JEHA
Deres referanse

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.
30 OSLO

Statsbudsjettet 2019, Kulturdepartementet

Fellesforbundet vil gjerne kommentere tre områder vi mener Kulturdepartementet bør legge vekt på i arbeidet med Statsbudsjettet for 2019.

Pressestøtte

Pressen har en helt avgjørende rolle i å bidra til et transparent og opplyst samfunn tuftet på tillit. Nyhetsmediene er avgjørende for å oppnå dette. Utfordringene avisene har med å opprettholde annonseinntekter på et nivå som gjør det mulig å produsere norsk journalistikk vil kunne få demokratiske konsekvenser. Derfor er det svært viktig at det ikke tas andre store beslutninger som bidrar til å svekke avisene. Pressestøtten er avgjørende for å opprettholde mangfoldet og sikre at lokale, regionale og nasjonale medier kan oppfylle sin oppgave i samfunnet.

I en tid med sterkt press på tradisjonelle media, er det viktig at nivået på pressestøtta opprettholdes. Ved hvert budsjettframlegg de siste åra, har regjeringa foreslått kutt i støtta, mens budsjettbehandlinga i Stortinget har tilnærmet opprettholdt nivået. Vi ber nå om at nivået reelt videreføres for 2019.

Industrielle kulturminner

Fellesforbundet mener Norges industrielle kulturminner må fortsette å være levende kulturminner, hvor ikke bare bygningsmasse, men også maskinparken og kompetansen til å vedlikeholde og drifte denne bevares.

Flere av de teknisk- industrielle kulturminnene er på Riksantikvarens bevaringsprogram. Målet for dette programmet har vært å bevare et utvalg norske industriminne for å dokumentere utviklingen og betydningen av industrien i Norge. I dag er det 15 anlegg på denne lista. Det å ta vare på industrimiljøene som operative fabrikker er vanskelig. De fleste av disse kulturminnene er derfor dessverre "stillestående", i den betydningen at den håndbårne kompetansen som skal til for å vedlikeholde maskinene er tapt. Det samme gjelder kompetansen til å håndtere/drifte maskinene.

Industrien var svært viktig for å bygge opp det moderne norske velferdssamfunnet, og norsk industri spiller fortsatt en viktig rolle for sysselsetting, kompetanseoppbygging og i forhold til finansiering av statens fellesgoder.

Vi mener at de få kulturminnene som har vært mulig å opprettholde som levende kulturminner, hvor kompetansen i hvordan maskinparken skal vedlikeholdes og brukes fremdeles eksisterer må bevares som levende miljøer. Dette både for å kunne gi publikum en større innsikt, men også som en viktig dokumentasjon – og ikke minst fordi vi mener anleggene ikke vil være komplett uten at også maskinparkene er vedlikeholdt slik at den fremdeles er funksjonsdyktig. Særlig er dette viktig der det fortsatt er drift i fabrikkene. Skal dette sikres, er anleggene avhengig av et stabilt tilskudd til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV), noe som var tilfelle frem til og med 2015. Vi vil derfor be om at FDV-tilskuddet fra Riksantikvaren økes til et nivå hvor dette er mulig og hvor driften kan gjennomføres på en

forsvarlig måte. Vi er kjent med at det foregår et arbeid for å styrke markedsføringen av disse kulturminnene og se disse anleggene i en kommersiell reiselivssammenheng.

Myntverket – minnemynt

Norge har en lang tradisjon for utgivelse av minnemynter til viktige begivenheter. Til markeringen av tusenårsskiftet i 2000 søkte 110.000 nordmenn om til sammen 250.000 minnemynter i sølv. Det demonstrerer en stor folkelig interesse for slike minnemynter. Til nasjonens 100 års jubileum i 2005 ble det over en tre års periode utgitt seks minnemynter, og omsetningsverdien av disse i førstehåndsmarkedet var over en kvart milliard kroner.

Overskuddet fra myntene som ble utgitt til de to nevnte jubileene i 2000 og 2005 var vesentlig bidrag til å dekke kostnader i forbindelse med arrangementene. Utgivelsen av minnemynter bidro dermed til vellykkede markeringer og betydelige økonomiske midler til historieformidling og kulturarrangementer. Fram til 2005 var inntektene fra salg av minnemynter betydelige. I denne perioden baserte Norges Bank seg på at det var den allmennyttige organisasjonen som nøt fordel av overskuddet som fikk ansvar for salg og distribusjon. Dette sørget for svært god markedsføring av myntene. Etter 2006 har Norges Bank selv forestått all markedsføring av minnemynter. Norges Banks kjerneoppgaver dekker ikke markedsføring og distribusjon i dette markedet.

Fellesforbundet mener at minnemynter i edelt metall er symbolsterke og viktig måter for staten å vise anerkjennelse og respekt for historiske og kulturelle begivenheter. Fellesforbundet og LO har i sin høring til om sentralbanklovutvalget gått imot utvalgets forslag om å fjerne paragraf 16 i sentralbankloven. Fellesforbundet og LO ba i stedet regjeringen utrede hvordan utgivelser av minnemynter kan gis en bedre kulturpolitisk forankring og slik kunne redusere den administrative belastningen for Finansdepartementet og Norges Bank. Vi ber Kulturdepartementet vurdere om utgivelse av minnemynt bør være et kulturpolitisk tiltak under Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Jens Petter Hagen
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår saksbehandler
Inger Karin Hagerup, tlf. 992 54 240

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-5/FF - 460 INHA
Deres referanse

Arbeids- og sosialdepartementet

Innspill til statsbudsjettet 2019

Den viktigste oppgaven i utforming av statsbudsjett er etter Fellesforbundets syn å legge grunnlaget for høy sysselsetting, arbeid til alle og en god utvikling på arbeidsmarkedet. Både NAVs og AKUs tall viser at arbeidsledigheten i Norge er på vei nedover. Det er positivt. Det er samtidig også tegn til at nedgangen i sysselsettingsandelen har flata ut og er på forsiktig vei oppover. Men dette gjelder dessverre ikke alle grupper, som for eksempel ungdom. Og det er fortsatt for mange langtidsledige. Det er derfor god grunn for å ha et sterkt fokus på sysselsetting også i statsbudsjettet for 2019.

Rapporten *Voksne og eldre med utviklingshemning og dagens bruk av samarbeidsfora i kommunene - Hvor mange er i jobb, hvor mange mangler tilbud, og hva er alternativene?*¹ viser at en stor andel av personer med lett grad av utviklingshemning ikke er registrert i arbeidstiltak eller annen dagaktivitet, hele 66,8 %. I tillegg viser rapporten en underreportering av antall som venter på tilrettelagt arbeid. Det anslås i rapporten at det mangler plasser for 1 600 personer med utviklingshemning i VTA-tiltaket. Regjeringen skriver i sin plattform at den vil styrke tilbudet om varig tilrettelagt arbeid. For 2018 økte antallet tiltaksplasser med 300, men det er fortsatt ikke nok til å dekke opp behovet. For 2019 bør det legges opp til 500 flere plasser, totalt 10 500. I tillegg er det behov for en langsiktig plan for oppjustering av antallet plasser.

Vi ser det som viktig at dagpengeperioden på 52 uker beholdes. Permittering er et viktig virkemiddel i nedgangstider. Erfaring tilsier at det tar lang tid å få utvidet perioden når behovet melder seg. Tallene viser at permitteringer går ned. Vi mener dette viser at arbeidsgiver og arbeidstakere ikke misbruker permittering og kun bruker dette virkemidlet når det er tvingende nødvendig.

Arbeid og sysselsetting:

- Nivået på arbeidsmarkedstiltak (ordinære) må ligge på rundt 25 prosent av tallet på helt ledige. Statsbudsjettet for 2018 må sikre et nivå på 20 000 tiltaksplasser.
- Nivået på tiltak for personer med nedsatt arbeidsevne bør økes fra 48 100 til 50 000, og antall plasser innenfor Varig tilrettelagt arbeid (VTA) bør økes fra 10 000 til 10 500. I tillegg må det utarbeides en langsiktig plan for oppjustering av antallet plasser.
- Permitteringsordningen må beholdes slik den er i dag.

¹ *Voksne og eldre med utviklingshemning og dagens bruk av samarbeidsfora i kommunene - Hvor mange er i jobb, hvor mange mangler tilbud, og hva er alternativene?*

Arbeidet mot sosial dumping har vært for svakt, sett i forhold til utfordringene. Fellesforbundet forventer at det snart blir fremmet forslag som begrenser innleie fra bemanningsbransjen og som tydelig fastslår vilkåra for det å være fast tilsett.

Seriøst arbeidsliv

- Arbeidstilsynet og Petroleumsstilsynet må få økte ressurser for å styrke arbeidet mot sosial dumping. Regjeringen mener at tilsynene er bærebjelkene i strategien mot arbeidslivskriminalitet, men har de siste årene fått reelle kutt i budsjettene, selv om de tilføres flere oppgaver. Eksempelvis har det siden 2015 kommet fem nye allmenngjøringsforskrifter, uten at kapasiteten for å føre tilsyn mot sosial dumping har økt. Det er viktig at nye oppgaver ikke svekker tilsynene sin kapasitet til å utføre det ordinære og løpende tilsyns- og veiledningsarbeidet.
- Arbeidslivskrimsentrene er viktige i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Målet bør være at det opprettes slike sentre i alle politidistrikt, og det bør etableres minst to nye sentra i 2019. Det må også sikres at alle etater har tilstrekkelige ressurser til sin innsats på sentrene.
- I regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet legges det opp til en videreutvikling av trepartssamarbeidet i utsatte bransjer, men her har det ikke skjedd noe på flere år. Per i dag er det etablert bransjeprogram i renhold, transport og uteliv, og det er et klart behov for slike program i flere bransjer. Bevilgningen til bransjeprogrammene må derfor styrkes.
- Det er bredt dokumentert at fagorganisering motvirker useriøsitet og sosial dumping. Det organiserte arbeidslivet må derfor styrkes gjennom økning i skattefradraget for fagforeningskontingent.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Inger Karin Hagerup
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår saksbehandler
Dag Odnnes, tlf. 915 32 720

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-8/FF - 460 DHOD
Deres referanse

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
32 OSLO

Innspill til statsbudsjettet 2019

Fag- og yrkesopplæring

- Fagskolemeldinga må følges vidare opp. I budsjettet for 2018 ble antall fagskoleplasser økt med 638. En tilsvarende økning bør skje også i 2019.
- Utstyrsstipendet for elever som går yrkesfag må heves til et slikt nivå at elever får dekket de faktiske kostnadene til utstyr og råstoffer som trengs for å gjennomføre utdanningen.
- Utstyrsituasjonen på videregående skole er svært ulik med for store variasjoner i utstyr som tilbys. Vi erfarer at mange lærlinger ikke har tilstrekkelig kompetanse i bruk av utstyr når de kommer ut i lære. Elever må sikres tilgang på moderne og tidsriktig utstyr slik at de får opplæring i utstyr som er relevant for arbeidslivet de skal ut i.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum

Forbundsleder
(sign.)

Dag Odnnes

(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Fellesforbundet

Vår saksbehandler
Inger Karin Hagerup, tlf. 992 54 240

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-7/FF - 460 INHA
Deres referanse

Barne- og likestillingsdepartementet

Innspill til statsbudsjettet 2019

Barnetrygd

Barnetrygden skal være et bidrag til familier med forsørgerbyrde. Barnetrygden er en viktig universell ytelse og et godt virkemiddel i bekjempelsen av barnefattigdom.

Fellesforbundet mener regjeringen i statsbudsjettet for 2019 må øke satsene. I tillegg må barnetrygden være gjenstand for regulering hvert år.

Med vennlig hilsen

Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Inger Karin Hagerup
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Fellesforbundet

Vår saksbehandler
Inger Karin Hagerup, tlf. 992 54 240

Vår dato
08.03.2018
Deres dato

Vår referanse
18/622-6/FF - 460 INHA
Deres referanse

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Innspill til statsbudsjettet 2019

Bostøtte

Ved innføring av ny uføretrygd fikk uføre høyere bruttoinntekt. Det ble innført en overgangsordning for å unngå at mange mistet retten til bostøtte. Men overgangsordning gjelder kun for uføre som mottok bostøtte i desember 2014, eller som var en del av en husstand som mottok bostøtte. Det er på høy tid å finne en permanent løsning. Løsningen må sikre at ny uføretrygd ikke stenger ute personer som uten reformen ville hatt rett på bostøtte. Løsningen må omfatte alle med lav nettoinntekt, men som på grunn av ny uføretrygd får en bruttoinntekt som overstiger inntektsgrensen for bostøtte.

Barn med foreldre med delt omsorg må i dag være registrert i folkeregisteret på en av foreldrenes adresse. Kun den forelder med adressen hvor barnet er folkeregistrert kan få barnet inkludert i beregning av bostøtte. I "NOU 2011:15 Rom for alle" pekte utvalget på denne problemstillingen og mente felles barn burde inngå i bostøtteberegningen for begge foreldrene. Vi ser dette som et viktig tiltak for å bekjempe barnefattigdom og mener forslaget må følges opp så raskt som mulig.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jørn Eggum
(sign.)

Inger Karin Hagerup
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Postmottak
Fellesforbundet
Postboks 9199 Grønland
0134 Oslo

post@fellesforbundet.no

Telefon
23 06 31 00
Telefaks

Besøksadresse
Fellesforbundet
Lilletorget 1
Oslo

Foretaksregisteret
950956828
Bankkonto
9001 07 02673

www.fellesforbundet.no